Wstęp

Kapitał ludzki to zasób występujący w każdym regionie, wszędzie tam, gdzie obecni są ludzie. Jednak tym, co w kontekście kapitału ludzkiego zasadniczo różni poszczególne regiony, jest jego jakość i wartość. Od tych cech w dużym stopniu zależy zdolność każdego regionu do bycia konkurencyjnym, a w konsekwencji jego rozwój. Stąd też, istotne jest podejmowanie przez władze regionalne właściwej polityki rozwoju, a wyzwaniem na poziomie regionu staje się nadanie odpowiedniej rangi i wręcz wyodrębnienie polityki rozwoju kapitału ludzkiego. Priorytetyzacja ta jest uzasadniona, szczególnie z uwagi na stosunkowo niską skłonność sektora prywatnego do podejmowania samodzielnych inwestycji w wiedzę i kapitał ludzki. Celem nadrzędnym jest zaangażowanie wszystkich aktorów regionalnych i stosowanie odpowiednich narzędzi, sprzyjających dostosowaniu umiejętności, kwalifikacji i wiedzy mieszkańców regionu do aktualnych potrzeb rynku.

Pojęcie kapitału ludzkiego można rozpatrywać zarówno w wąskim, jak i w szerokim ujęciu. W książce przyjęto następującą perspektywę interpretacji: kapitał ludzki utożsamiany jest z wiedzą, poziomem wykształcenia i indywidualnymi kompetencjami człowieka dotyczącymi realizacji założonych zadań oraz celów społecznych¹. Zarówno kapitał ludzki, materialny, jak i finansowy wykazują tendencję do koncentracji przestrzennej na obszarach o wysokim poziomie rozwoju, najczęściej w miastach, a w szczególności w nowoczesnych metropoliach.

W tak zarysowanej perspektywie, w ramach projektu pt. *Polityka i narzędzia kreowania kapitału ludzkiego w regionie*, odpowiadając na wyzwania gospodarki regionu łódzkiego, zrealizowano cykl badań, których celem było poszukiwanie odpowiedzi na następujące pytania:

- Dlaczego inwestować w kapitał ludzki i wiedzę na poziomie regionu?
- Kto inwestuje w rozwój kapitału ludzkiego w regionie?
- Jak realizować politykę podnoszenia jakości kapitału ludzkiego i budować system odpowiedzialny za wzrost wartości kapitału ludzkiego i wiedzy w regionie?

¹ N. Bontis, *National intellectual capital index; the benchmarking of Arab Countries*, Journal of Intellectual Capital, 2002.

- Jakie są rezultaty inwestycji w kapitał ludzki w regionie, jak kreować politykę wsparcia rozwoju kapitału ludzkiego?

W prezentowanej pracy zawarto wyniki badań zorientowanych w dwóch obszarach. Pierwszy z nich dotyczy **adaptacji regionalnego systemu edukacji do wyzwań współczesnej gospodarki**, gdzie autorzy skupili uwagę na dwóch perspektywach: zmianach zachodzących w systemie szkolnictwa wyższego i formułowaniu się tzw. uniwersytetów trzeciej generacji oraz dostępności i jakości regionalnego systemu oświaty.

Drugi obszar identyfikuje **wpływ kapitału społecznego na wzmacnianie wartości kapitału ludzkiego**, czyli odnosi się do wyzwań rzadko jeszcze zauważanych z perspektywy polityki rozwoju kapitału ludzkiego. Dotyczy możliwości efektywnego kształtowania i inwestowania w kapitał ludzki, dzięki wzmacnianiu i budowaniu innego ważnego, lokalnego i jednocześnie immobilnego zasobu – kapitału społecznego. W tym kontekście zwrócono uwagę na olbrzymi potencjał tkwiący we współpracy sektora pozarządowego z władzami lokalnymi, w obszarze wzmacniania wartości kapitału ludzkiego oraz możliwości budowania kapitału społecznego, z wykorzystaniem instrumentów społeczeństwa informacyjnego. Trzecią perspektywą podjętą w badaniach i wartą zauważenia, jest możliwość wpływania na zdolności kreatywne kapitału ludzkiego, poprzez kształtowanie jakości otoczenia, w którym człowiek mieszka i pracuje.

Pozostałe wyniki badań zrealizowanych w ramach projektu pt. *Polityka i narzędzia kreowania kapitału ludzkiego w regionie*, (NCN, nr N N114 183938), zostały opublikowane w książkach: *Kapitał ludzki w regionie łódzkim z perspektywy przedsiębiorstw i rynku pracy* (Z. Przygodzki (red.), Wydawnictwo Uniwersytetu Łódzkiego, 2014) oraz *Regionalny wymiar polityki rozwoju kapitału ludzkiego. Przykład Włoch, Wielkiej Brytanii, Niemiec i Polski*, (Z. Przygodzki (red.), Wydawnictwo Difin, 2013).

Zbigniew Przygodzki